

מבנה פרק

משימים בתרגול

תרגול אינטגרטיבי המשלב את הנושאים הנלמדים בפרק ובתחומים אחרים. מהווה גם בסיס לשיעורי בית.

מגלים ולומדים

כל פרק מורכב מתתי-נושאים, לכל תת נושא פעילויות והקניות בכיתה.

מה למדנו?

סיכום תמציתי של החומר הנלמד.

מיומנויות

"לדעת לעשות" טכניקות עיקריות, והסברים מפורטים על דרכי ביצוע הבסיסיות.

אתגר וחיזוקים

אתגר: משימות העמקה נוספות. חיזוקים: משימות בסיסיות לשמירת הידע הנלמד.

מוכנים להמשיך?

בדיקה עצמית כוללת הפניה לחומר הנלמד באמצעות שאלון רב-ברירה.

היסטוריה

מבט על מתמטיקאים וגילויים בהיסטוריה.

תהליך הלמידה

ה. שוויונות ומשוואות

מגלים ולומדים

ה. זהויות

לפניכם שוויונות שתמיד נכונים.

(1) $30 = 47 - 17$ (2) $0.75 = \frac{1}{4} + \frac{1}{2}$ (3) $a + b = b + a$ (4) $15 : 3 = 5$

(5) $b - 0 = b$ (6) $2 \cdot 30 = 60$ (7) $3z + 4z = 7z$ (8) $10a - 6a = 4a$ (9) $2b + 3 + 5b = 7b + 3$

א. באילו מהשוויונות יש משתנים?
ב. הסבירו מדוע שוויונות אלה תמיד נכונים.
ג. כתבו שלושה שוויונות (שבהם יש משתנה אחד או כמה משתנים) שיחיו נכונים בהצבת כל מספר במקום המשתנים.

אם נציב מספר כל שחוא במשוואה $x + 4x = 5x$ נקבל שוויון נכון. לדוגמה, נציב $x = 1$, $1 + 4 = 5$, נציב $x = 5$, $5 + 4 \cdot 5 = 5 \cdot 5$.
 לכן כל מספר שנציב במקום x במשוואה $x + 4x = 5x$ הוא פתרון המשוואה. סוג זה של משוואה נקרא זהות.

זהות היא משוואה שכל מספר שנציב במקום הנעלם הוא פתרון המשוואה. בעזרת זהויות אפשר לבטא חוקים וכללים.

דוגמה: הזהות $a + b = b + a$, מבטא את חוק החילוף לגבי החיבור. השימוש בחוקים ובכללים מאפשר לקבל זהויות נוספות.

דוגמאות: מקבלים את הזהות $5a + 4b = 4b + 5a$ בעזרת חוק החילוף של החיבור. מקבלים את הזהות $3(x + 2) = 3x + 6$ בעזרת חוק הפילוג. מקבלים את הזהות $3 \cdot 4x = 12x$ בעזרת חוק החילוף של הכפל.

63 אילו מהשוויונות הבאים הם זהויות? נמקו את תשובתכם.
 (א) $9a = 9 \cdot a$ (ב) $x + 3 = 11$ (ג) $f + 4 = 4 + f$ (ד) $4z - 4z = 0$
 (ה) $b + 4 + 5 = 9 + b$ (ו) $c = 63$ (ז) $6 \cdot 3y = 18$ (ח) $x \cdot \frac{1}{x} = 1$ ($x \neq 0$)

64 לפניכם משוואות שונות. אילו מהן הופכות לשוויונות נכונים בהצבת כל מספר במקום המשתנים?
 (א) $7(x + y) = 7x + 7y$ (ב) $a + \frac{b}{2} = \frac{a}{2} + \frac{b}{2}$ (ג) $4t + 6 + 3t = 13t$ (ד) $2x + 3x = 5x^2$ (ה) $2(a + a) = 4a$ (ו) $\frac{2}{a} + b = \frac{2}{a} + \frac{b}{a}$ ($a \neq 0, b \neq 0$)

65 אילו מבין השוויונות הבאים הופכים לשוויונות נכונים בהצבת מספר כלשהו במקום המשתנה?
 (א) $0a = 3$ (ב) $0a = 3$ (ג) $4b = 0$ (ד) $7z = 3z + 4z$ (ה) $2a = 4a$

66 לפניכם זהות המייצגת את חוק החילוף: $a(b + c) = ab + ac$.
 (א) הציבו: $a = 5, b = 7, c = x$. בדקו האם לכל x מקבלים שוויון נכון.
 (ב) הציבו: $a = 12, b = x, c = 20$. בדקו האם לכל x מקבלים שוויון נכון.
 (ג) האם $15(x + 6) = 15x + 21$? הסבירו.

מגלים

פעילויות נבחרות המחזקות את הידע הקודם ומעלות את הצורך במושגים הנילמדים. מטרת פעילויות אלה לפתח דיון מתמטי דרך:

- ❖ חקירה
- ❖ הנמקה
- ❖ דו-שיח

לומדים

הקניית החומר הנלמד:

הסברים מפורטים על "מה צריך לדעת":

- ❖ חוקים
- ❖ אוצר מילים
- ❖ טכניקות
- ❖ נוסחאות
- ❖ דוגמאות ודוגמאות נגדיות
- ❖ הסכמים

מתרגלים

יישומים מגוונים על הסוגיה הנלמדת. כולל: שימוש בנוסחאות, אוצר מילים וטכניקות. מומלץ לבצע בעל-פה חלק מהמשימות.